

SUOMEN TEOLLISUUSLEHDEN

KOTITAIDE

Huonesisustusta ja taideteollisuutta varten

IV vuosikerta
III Heinäkuu 1905

Lukuisain tunnettujen arkkitehtien ja taiteilijain toimittama

Vastaava toimittaja
Vilho Penttilä.

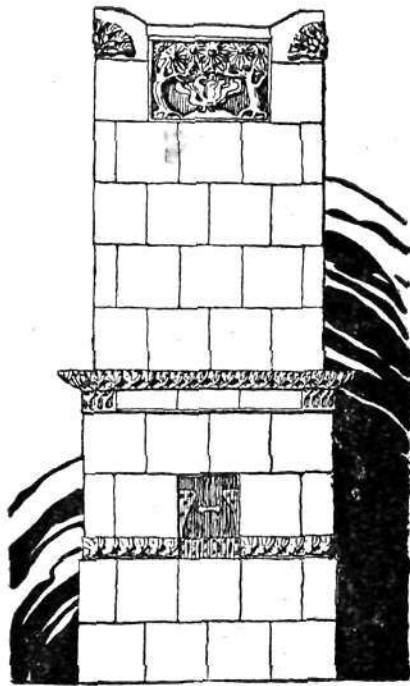

Toimituspaikka: Vladimirkatu 9. * Auki 10-2. * Puhelin 644. * Postiosoite: Suomen Teollisuuslehden Kotitaide. * Tilauhinta 6 markkaa. * Ilmestyy 8 numeroa vuodessa vähintään 20 kuvaliitteen seuraamana. * Joulunumero on muita laajempi. ☉ ☉ ☉

SISÄLLYS: (KIRJOITUKSIA); TAIDEKASVATUKSESTA (TAIDETEOLLISUUSKOULUN OPPILASTEN NÄYTTELYN JOHDOSTA ATENEUMISSA KEVÄÄLLÄ 1905); KIRJ. J. K. RAKENNUS- JA KOTITAIDE-OSASTOT SUURESSA BERLININ TAIDENÄYTTELYSSÄ YNNÄ MIETTEITÄ NIIDEN JOHDOSTA, JALMARI KEKKONEN KANGASKUDOKSET TAIDETEOLLISUUDEN YHTENÄ OSANA NEUVO- JA UUTISOSASTO (KUVITUS) 8 KUVAA TAIDETEOLLISUUSKOULUN OPPILAIDEN NÄYTTELYSTÄ ATENEUMISSA KEVÄÄLLÄ 1905. RISTIPISTOSPELUMALLEJA

KUVALIITTEILLÄ VIII-X ON KUVIA TAIDETEOLLISUUSKOULUN NÄYTTELYSTÄ ATENEUMISSA KEVÄÄLLÄ 1905.

Turun Kaakeli- Tehdas

myy halvimalla aivan
uusmallisia kotimaisten
arkkitehtien piirustusten
mukaan valmistettuja uu-
nia sekä saleja että ruoka-
saleja ja jokapäiväishuo-
neita varten. ○○

Näyttelyvarasto
Helsingissä,
Iso Roobertinkatu 25.

Ruoholahden Kaakelitehdas Osakeyhtiö

Helsinki - Konttori ja varasto:
Ruoholahdenk. 21 - Puhelin 162.
Sähköosoite: - Gräsvikenskakel.

Luetteloja ja hintailmoituk-
sia lähetetään pyydettyäessä

Kaakeliunneja sekä
yksinkertaisempia että
kalliimpia, uusia,
nykyaikaisia malleja
helppoihin hintoihin.

Hietalahden Osakeyhtiö

— HELSINGISSÄ —
Hietalahdensatama- ja
Köydenpunojankatu-
jen kulmassa. Puhelin 48

Höyläys-, Puusepän-
ja huonekalutehdas.
Verhoilijan työpaja.

Tilatkaa RAKENTAJA!

Toimittaa

Rakennuksien puutöitä, Tam-
misiä parkettilattioita, Hienom-
pia ja yksinkertaisempia hu-
onekaluja, Puotien- ja konttorien
sisustuksia, Koulujen huoneka-
luja, Voimistelutelineitä, Veisto-
työkaluja ja mallia kansakou-
luja varten y. m.

Edustaa

parhaimpia tehtaita ja hank-
kijoita, jotka toimittavat mat-
toja, huonekalukangasta, ver-
hoja, koriteoksia, rautasänkyjä,
peiliä, linoleumimattoja, sänky-
patjoja y. m., y. m.

Kaikenlaisia huonekaluja
on valmiina tehtaassa.

G. W. Sohlberg

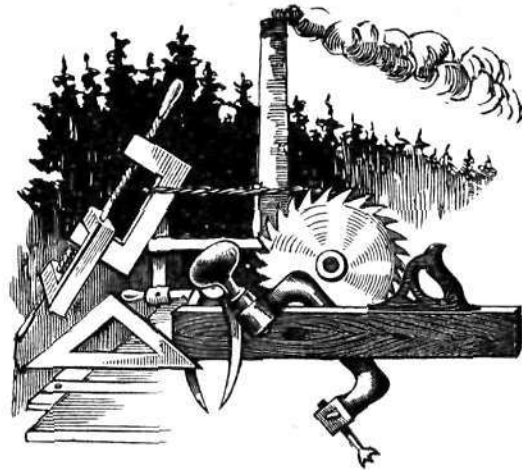
— Helsinki — Metsästäjänkatu 4 —

Valmistaa kaikkia peltisepän ammattiin kuulu-
via rakennustarpeita, nimittäin vesikattoja mus-
tasta ja galvanoidusta pellistä, laskutorvia,
koneella tehtyjä polvia, vaasia, kolosseja, vii-
riä sekä muita sinkkikoristeita. Iimaläppiä
(venttiiliä) eri kokoa ja mallia. Kylpyammeita
ja vedenlämmitysuunia. — Kirkkoihin kamii-
noita ja ukkosenjohteita.

— Kaikki mitä huokeampiin hintoihin. —
Kustannus-arvioita ja hintaluetteloja lähetetään pyynnöstä.

HELSINGIN PUUSEPPÄTEHDAS- OSAKEYHTIÖ - Helsingissä -

Lastenkatok. 5

Sähköosoite:
Puuseppä
Puhelin 1355

Valmistaa
Huonekaluja,
Konttorin-,
Kirkkojen-,
Puotien- y. m.
sisustuksia.

Ikkunoita, Ovia, Parkettilattioita sekä kaikkia puu- ja nikkari-
alalle kuuluvia töitä.

JULIUS TALLBERG.

VÄRASTO, UUDENAIKAISIA HUONEKALUHELOJA

KULLATTUA KUPARIA, MESSINKIÄ, NIKKELIÄ Y. M.
ERI MALLEJA PIIRUSTUSTEN MUKAAN TOIMITETAAN MITÄPIKIMMIN
TEHTAALTA

ERILAATUISIA HUONEKALULUKKOJA

ROKKALAN HYVÄKSI TUNNETTUA PEILILASIA MÄÄ
RÄTYISSÄ SUURUUKSISSA SUORAAN TEHTAALTA

Nahkatöitä.

Sigrid Wikström, Olga Hedman ja Hella Silfverberg.

TAIDEKASVA- TUKSESTA.

Taideteollisuuskoulun oppilasten näyttelyn johdosta Ateneumissa keväällä 1905.

(Tekstikuvat 1—8 ja kuvallitteet VIII—X.)

Aiheena alla olevan syntyyn on se, että olemme tilaisuudessa lukijoillemme kuvilla näyttämään ne tulokset, mihin meidän maamme ainoassa laajempisuuntaisessa taidekasvatustilaisuudessa on tultu. Kuvat ovat Ateneumin juhlasaliin järjestetystä Ateneumin oppilastöiden näyttelystä. Jättämällä tällä kerralla lukijoiden omaan varaan johtopäätelmien tekemisen näistä saavutetuista tuloksista, käytämme tilaisuutta hyväksemme lausuaiksemme sanasen pari taidekasvatuksesta muualla ja vertaamalla niitä meikäläisiin oloihin.

Voimmeko sanoa maassamme sellaista yleisimmässä merkityksessä harrastettavan? Voimmepa kyllä. Sitähän on olevinaan piirrustuksen opetus kansakouluissamme ja useimmissa korkeammassa oppilaitoksissamme. Mutta verrattaamme opetustapojamme esim. seuraavaan ohjelmaan, jota Amerikassa noudatetaan m. m. »Horace Mann School»issa New-York'issa ilman että tämänlaiset koulut kumminkaan olisivat muita kuin aivan yleisiä *kasvatustilaisuuksia*, ja sanokaa olisiko meillä mitään opittavaa siitä. Mainittu koulu on 7-luokkainen alkeiskoulu, mihin liittyy 5-luokkainen keskikoulu (n. k. »High School»);

tavallisimmin ovat koulut, jotka yliopistoon johtavat 8-luokkaisia, kuten meillä. *Käsityö- ja taideopetuksessa*, jotka kumpikin aine käsitetään täällä toisiinsa kiinteästi liittyviksi, määrää opetusohjelma seuraavaa:

I (alim) luokka. Käsityöt: Lukuisten alkuperäisimpään metsästäjä- ja kalastaja-asteeseen kuuluvien esineiden valmistamista.

Taide: Maalaamista luonnon mukaan, kukkia, oksia j. n. e. Väriharjoitelmia. Hedelmien, eläimien ja yksinkertaisten astioiden muovailua (saveen). Ihmisen ja eläimen piirtämistä ja skitseerausta elämästä, seinätaululle ja pensselillä. Mielikuvien esittämistä omalla lapsellisella tavalla. Kuvien tutkimista.

II luokka. Käsityöt: sellaisten esineiden valmistamista, jotka kuvaavat alkuperäisellä asteella olevan paimentolais- ja maanviljelystyön kehitystä. Luonnon tutkimiseen perustuvia töitä.

Taide: Oksien, kukkien j. n. e. piirtämistä. Modelleerausta ja piirtämistä paimen- ja maanviljelijäelämän kuvien jälkeen. Väriharjoituksia. Proportsiooniharjoitelmia. Eläinten ja ihmisten yksinkertaisempien tekojen ja asentojen esittämistä. Yksinkertaisia luonnoksia ja kuvien tutkimisia.

III luokka. Käsityöt: Yksinkertaisempaa kauppa- ja keksintöjen alaa kuvaavien esineiden valmistamista. Elämä Manhatta'ssa, esimerkkeinä laivoja ja hollantilaisia taloja (Manhattan oli indiaani-asutus, jonka rinnalle hollantilaiset ensimmäisen siirtolan perustivat).

Taide: Kukka-, siemenkoteloiden j. n. e.

harjotelmia. Skitseerausta luonnosta (ihmisiä, eläimiä) väreillä, musteella ja kynällä. Yksinkertaisia kukkastiliseerauksia. Modelleerausta. Viikinki- ja ritariaikaan, hollantilaiseen elämään, pukuihin tutustumista. Kuvien tutkimisia.

IV luokka. Käsityöt: Kotoisia töitä siirtolaisaikakausilta.

Taide: Piirtämistä ja modelleerausta luonnon tutkimisen yhteydessä; puita, kukkia, hedelmiä. Skitseerausta väreillä ja hiilellä, konstruktiooneja ja dekoratiivisia luonnoksia koruompeuksiin ja kutouksiin. Kuvatutkiskelua.

V luokka. Käsityöt: Siirtymistä kotoisesta teollisuudesta taideteolliseen ottamalla huomioon hetken sosiaaliset tarpeet.

Taide: Luonnon tutkiskelua oksia ryhmitämällä ja taustaa käyttämällä. Väriskaala. Konstruktiooneja ja dekoratiivisia luonnoksia savesta muovailtaviksi kreikkalaisvaaseiksi ja lampuiksi. Kuvateosten tutkistelu.

VI luokka. Käsityöt: Tytöille ompelua, pojille talonrakentamisessa kysymykseen tulevia töitä. Mekaniikan alkeita tehdastyöskentelyä silmällä pitäen.

Taide: Piirustamisen, maalaamisen ja modelleeraamisen jatkamista. Väri-asteikon soveltamista luonnoksiin. Kuvateosten tutkiskelua.

VII luokka. Käsityöt: Tytöille keittämistä, pojille teollisuudenharjoittamiseen johtamista piirustuksen jälkeen tehtyjen puuluonnosten avulla, liikuntaneuvojen malleja (rattaat, rautatie, laiva, kantotuoli j. n. e.)

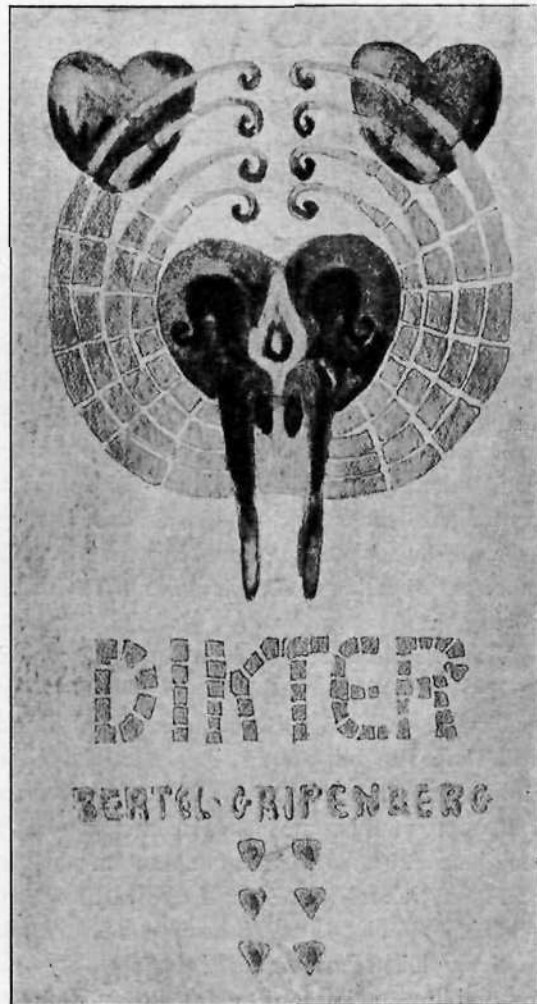
Taide: Edellisten jatkamista. Luonnontutkimisen soveltamista jokapäiväiseen elämään.

Ohjelman mukaan on siis näissä korkeammissa oppilaitoksissa pyrkimys kasvattaa oppilaat myöskin käytännöllisesti kykeneviksi omin käsinensä suoriutumaan kaikissa töissä, ei siis vain paperille luomaan, vaan aivan loppuunsa saakka valmistamaan suunnitellun työn.

Yleensä on Amerikassa koulujen opetusohjeena: kaikkien voimien systemaattinen kehittäminen ja harjoittaminen lapsen aikaisimmasta iästä alkaen. Niinpä kansakouluissa jatketaan sille pohjalle, minkä lapsi on lapsitarhassa saanut, kun hänen annetaan ensi vuosina suorittaa käsitöinä paperi- ja kartonkiharjotuksia, »fröbel»-töitä, samalla tarkkaan vaarinottamalla, että tässä havaintokyky kehittyy ja ennen kaikkea taiteellisen maun kasvatus, sopusointuisten värien oppimisella kulkee oikeata latua. Ja kuten yllä esittämässämme ylemmässä oppikoulussa, liittyy täälläkin piirustuksen-opetus kiinteästi käsitöiden opetukseen. Myöhemmillä asteilla vasta saavat

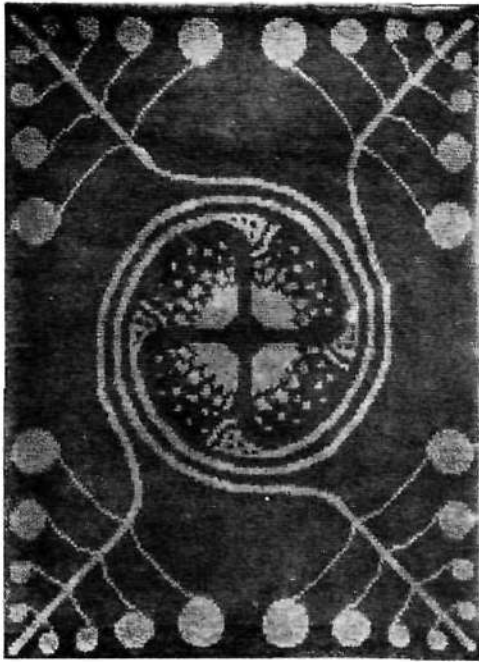

Silkillä ommeltu pieni pöytäliina (lysduk). Aino Keinänen.

Kirjankannen piirustus.

Sigrig Wikström

Lattiaryijy.

Ilona Jalava.

(Komposiitiooni-opetus).

pojat harjaannusta puutöissä, tytöt taas taloudenhoidossa.

Modelleerausta, saveen muovailua pidetään täällä yhtenä tärkeimpänä ja kasvattavimpana taiteellisen maun kehittämiskeinona.

Kutomiseen aletaan tyttöjä harjottaa jo toisesta kouluvuodesta lähtien ja n. k. »basketry»-(punous)-töitä saavat sekä pojat että tytöt jo aikaisemminkin harjotella.

Punasena lankana amerikkalaisessa taiteeseenkehittämisessä on, kuten tarkkaava lukija varmaan on huomannut tuosta esittämästämme tarkemmasta, ylemmissä kouluissa noudatettavasta ohjelmasta, se prinssiippi että taiteen ja käsitöiden opetuksen tulee olla apukeinona sellaisten aineiden kuin oman kansan ja maan kehityksen historian ja ennenkaikkea luonnontieteiden oppimisessa. Käsitöistä annettua ohjelmaa noudatettaessa oppilas ilman muuta oppii näkemään, miten kehitys ihmiskunnassa alhaisemmasta ja alkuperäisimmästä asteesta, paimentolais- ja kalastaja-elämästä, on nykyisiin muotoihinsa tullut.

Jos luovumme siitä vanhasta uskosta, että taiteeseen kasvattaminen voi tapahtua vain kynän, pensselin ja värien avulla, mistä amerikkalaisten on täytynyt luopua tehdessään niin laajasuuntaisen opetusohjelman, kuin minkä nähteen olemme, niin täytyy pitää puutteellisenä sitä prinssiippiä, mitä komposiitiooniosastolla Ateneumin taidekeskuskoulussa kuulutaan noudatettavan, että nim. oppilaat valmistuttavat työnsä »orjilla» s. o. ulkopuolella koulua olevilla, ja itse vain paperille luonnokset laativat. Monasti on paljon helpompaa *synnyttää* ideoita kuin *toteuttaa* niitä, ja puolinaista on kyetä vain toista, mutta ei molempia. Puoli-ihmisten kasvattamisesta on Amerikassa luovuttu kysymyksessä olevassa suhteessa sellaisissakin oppilaitoksissa, joilla ei ole päämääränään taiteilijoiden kasvattaminen. Voitaisiinko meillä siihen tulla?

J. K.

* * *

Pellavakankainen sänkypeitto.

Sigrid Wikström.

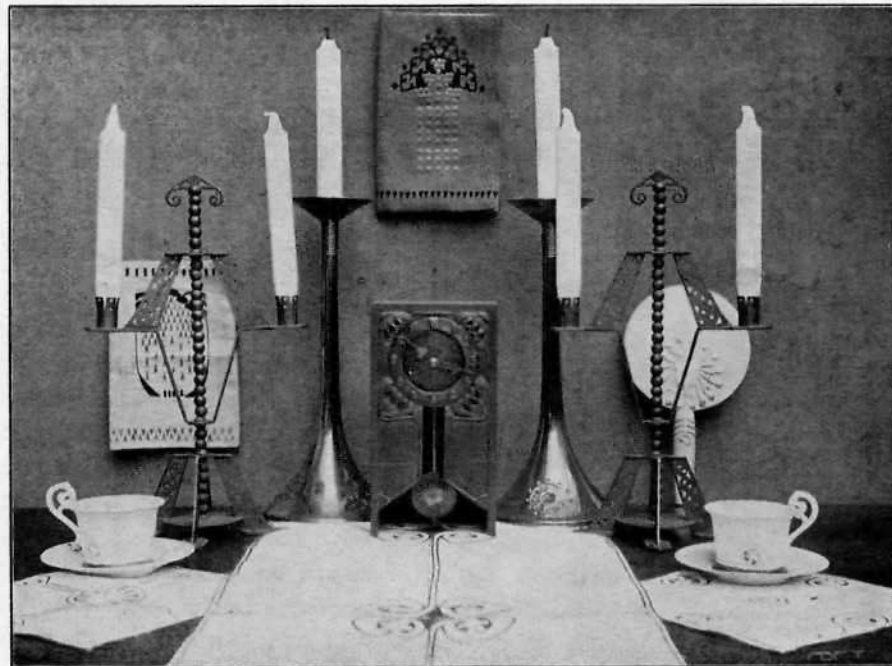
Vuonna 1902, jolloin arkkitehti Armas Lindgren tuli Taideteollisuusyhdistyksen keskuskoulun johtajaksi, ruvettiin siellä suunnittelemaan ylemmää taideteollisuuskoulua erityisenä osatona, mikä nyt jo onkin valmiiksi järjestettynä, ja minkä kolmivuotiskauden töitä näemme tässä kuvattuina. »Kotitaiteen» seuraavassa numerossa tulemme tekemään lähempää selkoa tästä meidän ammattikuntamme taideteolliselle kehitykselle niin perin tärkeästä koulusta sekä pääsyvaatimuksista siihen.

~~~~~

Keinutuoli.

Selim Bäcklund (Puunveisto-oppilas).

Rautaset kynttiläjalat, *Emma Saltzman* (Kompos. oppilas).

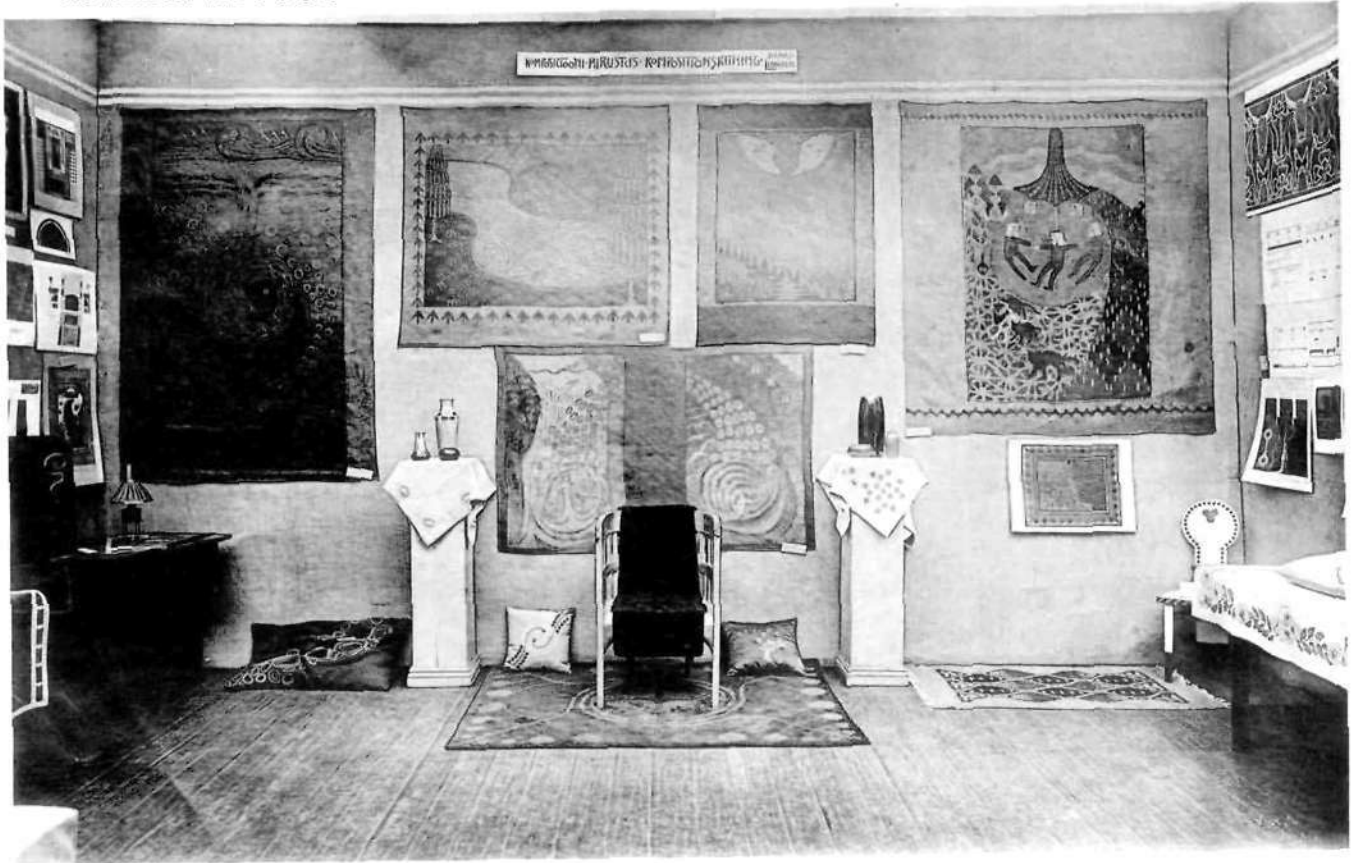
Messinkiset kynttiläjalat, *Hjördis Lagerborg* (Kompos. ja metallipakotus-osasto).

Kupit ja pöytäliinat, *Emma Saltzman*.

Kello, *W. Johansson* (Kompos. ja puunveisto-osasto).

Puinen käsipeili, *Taavetti Sonninen* (Kompos. ja puunveisto-osasto.)

Kirjanpäälliset, pellavaiset, *Emma Saltzman*.

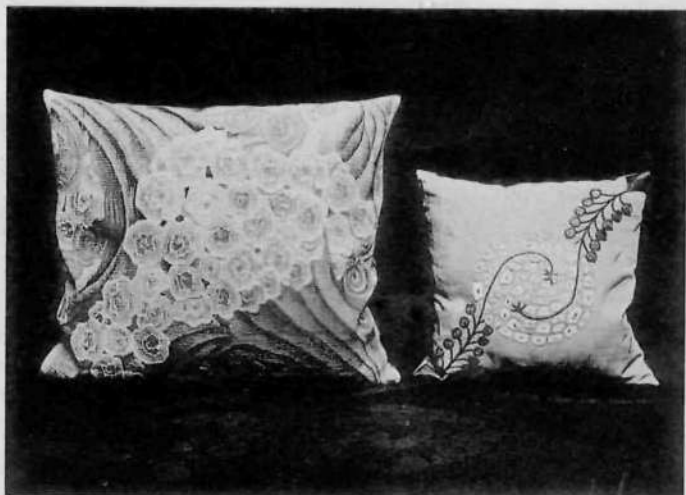
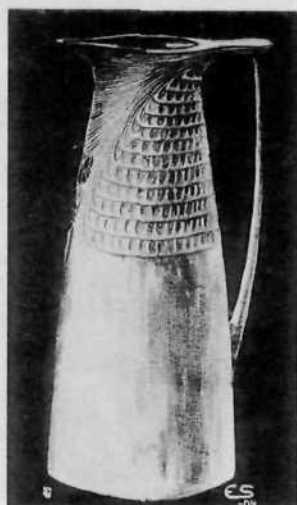
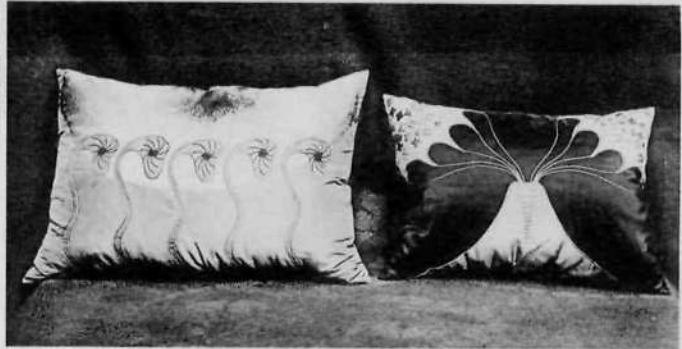
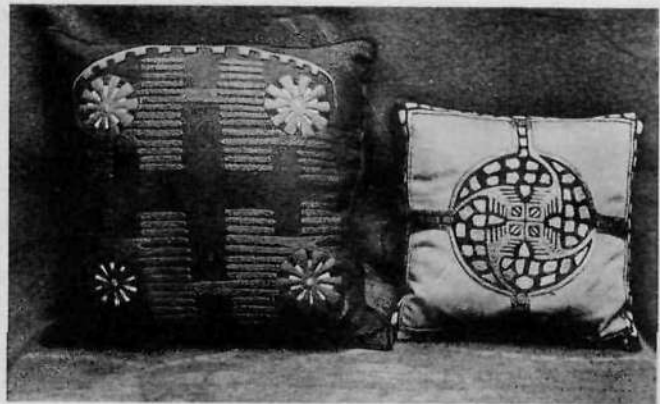
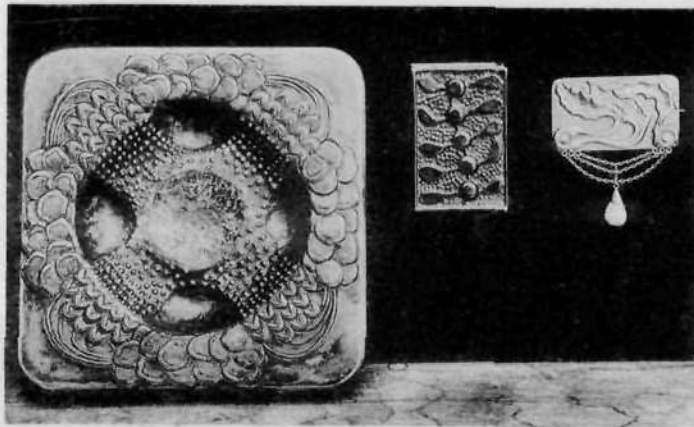
RYHMÄKUVIA TAIDETEOLLISUUSKOULUN TÖISTÄ ATENEUMISSA KEVÄÄLLÄ 1905.

JOHTAJAN, ARKKITEHTI ARMAS LINDGRENIN OSASTO, KOMPOSITSIOONI-
PIIRUSTUSTA, YLEMPÄNÄ — KUVANVEISTÄJÄ J. FRIEDL'IN JOHTAMA
PUUNVEISTO-OSASTO ALEMPANA.

KOTITAIDE III

HEINÄKUU, 1905

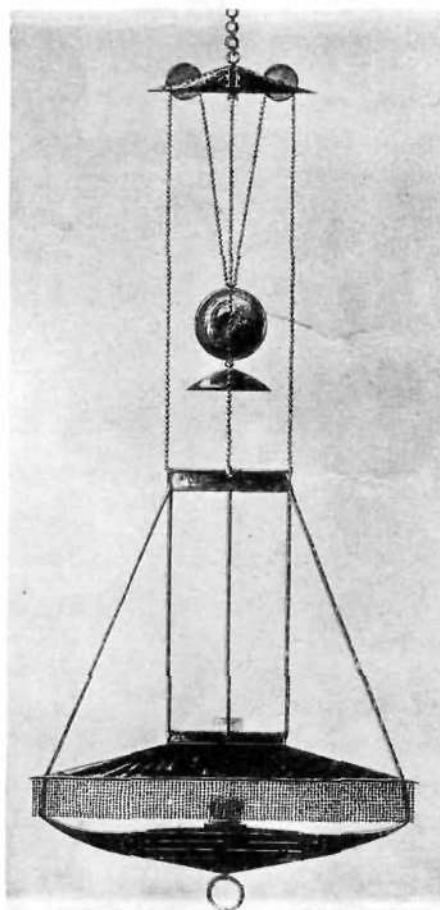
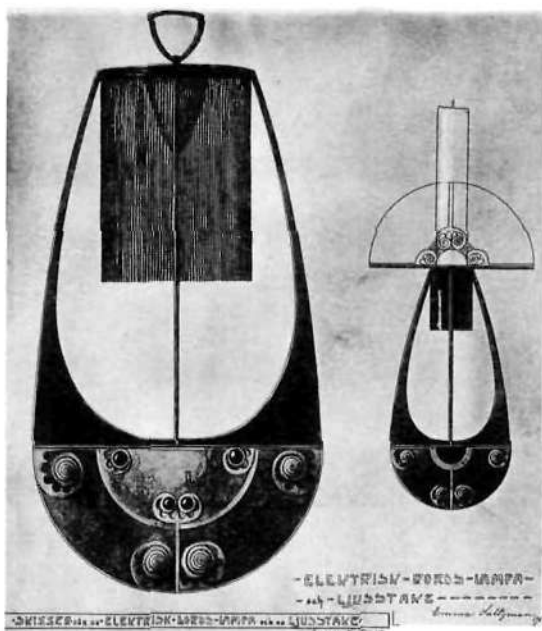
KUVALITTEET IX JA X

TAIDETEOLLISUUSKOULUN NÄYTTELY ATENEUMISSA KEVÄÄLLÄ 1905

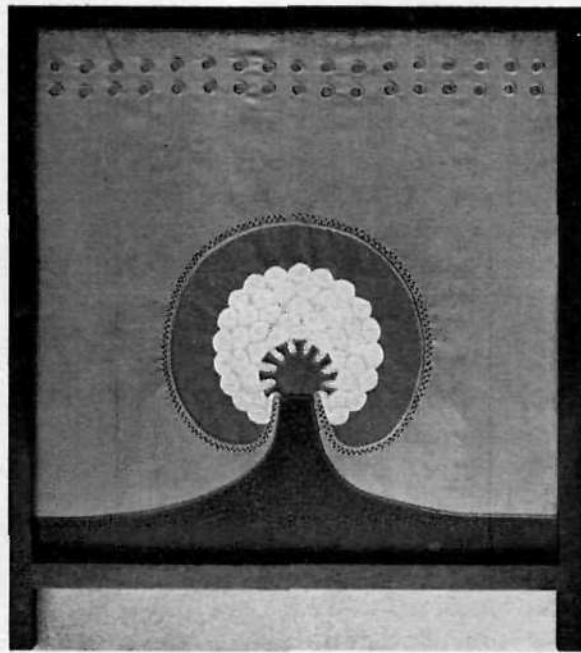
METALLITÖITÄ: HJÖRDIS LAGERBORG. . . METALLITÖITÄ: HJÖRDIS LAGERBORG, LILLI LUUKONEN. INGEBORG LIHR, ESTER CAJANUS. . . TINAKANNUN PIIRUSTUS: EMMA SALTZMAN. . . SOHVATYÖNYJÄ: SIGRID VIKSTRÖM. . . SOHVATYÖNYJÄ: AINO KEINÄNEN. . . GOBELIINITYÖNY: SOPHIE SNELLMAN. . . PELLAVAKANKAALLE OMMELTU TYÖNY: ELLINOR INGMAN. ☉☉

TAIDETEOLLISUUSKOULUN NÄYTTELY ATENEUMISSA KEVÄÄLLÄ 1905

LAMPUN JA KYNTTILÄJALAN PIIRUSTUS: EMMA SALTZMAN. . . PORSLIINIMAALAUSSASTO: MARIA KARPOW, JOHANNA BÖHM, INGRID DITTMAR, EMMA SALTZMAN, MÄRTHA VON KNORRING. . . KERAMIKKI-OSASTO: AINO EKLUND, ELIN JUSELIOUS, SIVIÄ DAHLBECK, . . . KATTOLAMPUN PIIRUSTUS: EMMA SALTZMAN.

Erivärisistä silkkikankaista ommeltu akunaverho. Aino Keinänen.

RAKENNUS- JA KOTI- TAIDEOSASTOT SUURESSA BERLININ TAIDENÄYTTÉ- LYSSÄ YNNÄ MIET- TEITÄ NIIDEN JOH- DOSTA.

Seuraavat rivit ovat tarkotetut lyhyeksi selonteoksi niistä vaikutuksista, joita allekirjoittanut on saanut »suuresta Berlinin taidenäyttelystä» («Grosse Berliner Kunst-Ausstellung»), mikä tässä kaupungissa on ollut avoinna huhtikuun 23 p:västä lähtien Näyttelypuistossa Moabetissa. Koska »Kotitaiteen» palstat eivät ole vasituisesti kuvaavien taiteiden esityksille varatut, täytyy minua luonnollisestikin supistua suppeata suppeammaksi maalauksista, piirroksista ja kuvanveistoksista puhuessani (parasta kait kun niistä tyytyy lausumaan vain sen yleisen arvostelun, että tuossa suunnattomassa joukossa — maalauksia 1,191 numeroa, kuvanveistoksia 210, raderauksia, etsauksia, kynäpiirroksia j. n. e. (tämän osaston yhteinen nimi saksaksi Schwarzweiss-Ausstellung = musta-valkonäyttely, »Freie Vereinigung der Graphiker»-yhdistyksen hom- masta) 331 numeroa, ja 433 numeroa liiton

»Verband deutscher Illustratoren» erikoisnäyttelyä; kaikkiaan on näitä siis 2165 ja enemmänkin, kun myöhemmin sisäänjätettyjä teoksia on saman numeron eri kirjaimella merkitty — on luonnollisesti suuri määrä keskinkertaisia ja huonoakin, mutta ylipäänsä tekee näyttely tässä osassaan sangen tyydyttävän vaikutuksen.

Mutta paitsi näitä, joita meidän syys- ja kevät- näyttelyssämme *vain yksistään* on näytteillä, on tässä näyttelyssä omat osastonsa rakennustaiteelle (Baukunst) ja taideteollisuudelle (Kunstgewerbe) mikä jälkimäinen täällä on jaettu vielä niin, että kokonaisia huonesisustuksia varten on oma osastonsa, samoin kuin pienemmille, yksityisille ryhmille, kuten ompeluksille, gobelienille, lasimaalauksille j. n. e.

Rakennustaide on edustettu 60 eri numerolla käsittäen kuten luonnollista, suurimmaksi osaksi piirrustuksia rakennuksista niin ulko- kuin sisäpuolelta, mutta myöskin suurennettuja valokuvia jo valmiista rakennuksista, sekä muutamia kipsimalleja.

Jos ajatellaan, että tällaisten näyttelyjen avulla tahdotaan näyttää, mihin rakennustaide on kehityksessään päässyt, silloin vain voi kollektiivista valokuvanäyttelyä tällaisten taidenäyttelyjen yhteydessä puoltaa, mutta muuten tuskin, ei ainakaan meillä, missä näyttelyhuoneiden seinäpinta on alaltaan niin rajotettu. Tässä suhteessa ei berliniläisten näyttely kehota seuraamaan. Mutta jos ajattelemme, että rakennus-

taiteilijain työssä tulee luomistyön kuluessa sangen monta semmoista momenttia, joidenka esittämisestä saattaa olla hupia — paitsi tällä ammattialalla työskenteleville — suurellekin yleisölle, niin silloin on luonnollista, että surulla valitamme sitä välinpitämättömyyttä, millä mainitut taiteilijat siellä kotona julkisia syys- ja kevät-näyttelyitä katselevat, huolimatta niistä koko useista huomautuksista, joita heille tässä asiassa on tehty. Tämän puutteen erityisesti huomaa, kun täällä ulkona näkee asian olevan paljon kiitettävämällä kannalla. Ja ajatelleksi tulee, eiköhän millään voitaisi saada näitä rakennus- ja sanokaamme myös taideteollisuustaiteilijoita innostumaan ja eiköhän voitaisi heidän päähänsä saada terotetuksi, että nykyaikaan on puutteellista kutsua taidenäyttelyksi sellaista, missä on vain näytteille asetettu maalaripensselin tai kuvanveistäjätaltan töitä. En niin varmasti muista, miten ne näyttely-juryt ovat olleet kokoonpantuja, mutta liekö niissä ollut tähän asti yhtään edustajaa rakennus- ja kotitaiteelle? Ellei, niin valittakoon ainakin yksi sellainen. Onhan mahdollista, että silloin paremmin uskallettaisiin töitä näytteille antaa.

Nämät ovat vain mietteitä, jotka mieleen kohoavat katsellessa perspektiivikuvia, detaljeja, sisuskuvia y. m. kaikenlaisista rakennuksista. Tosin en ole mikään suurempi nykyaikaisen saksalaisen rakennustaiteen ihailija, mutta erilaisista tekniikkamuodoista niin värien kuin kynien käytössä on paljon ihailtavaa ja opittavaa. Ja teatteri- ynnä oopperaluonnoksista on pari muotoihinkin nähden sangen kunnioitusta herättävää.

Kotitaiteen edustuksesta on mieltäkiinnittävimpiä viisi täysin sisustettua huonetta, nim. 1) asuin- ja ruokailuhuone, 2) huone maalaisrakennuksessa ynnä kaivopiha, 3) erään metsästäjäherran huone, 4) halli sekä 5) ruokailuhuone. Huonekalut ja koko sisustusarrangemangit ovat näissä siihen saksalaiseen makuun, jota »Innen-Dekoration»-lehti edustaa; toisena mainitussa on pyritty uusiin oloihin pukea vanha rahvastyyli niin muotoihin kuin väritykseen ja koristeluun nähden, onnistumatta kumminkaan tyydyttävästi, ja samaten viimeisessä on sama yritys melkein samalla menestyksellä tehty. Hauskin ja mielestäni ainut tyydyttävä on metsästelevän herran huone komeroineen, kuherrussohvineen, kaappineen, pöytineen, vaikkakin sommitus on siksi hyvähintainen hopea- ja messinkisolituksineen sekä faneerikuvineen, että sellaista ei uskalla kuin aniharva sunnuntaimet-sästäjä itselleen uneksia.

N. k. »Kojen-Abteilung'issa» on suuret määrät käsiompeluksia, taideompeluksia y. m.

y. m., mutta meikäläisiin kotioloihin verraten uskallan minä näitä väittää paljon huonommiksi ja ala-arvoisemmiksi; tyynyissä, joita oli suuret määrät, ei esim. tekniikkaan nähden ollut mitään vaihtelua, kaikki olivat silkkilanka-ompeluksia, ei edes yhtä ainutta applikatsiooniin tai johonkin uuteen tapaan tehtyä niissä ollut. Ja muodot ornamenteissa olivat väsyttävän samoja ja vanhoja, vapaita kukkastiliseerauksia.

Tuloksiin nähden en pidä näitä näyttelyn osastoja onnistuneina, mutta ideaansa nähden ovat ne ehdottomasti meillä seurattaviksi otettavat.

Berlinissä toukokuussa 1905.

Falmari Kekkonen.

KANGASKUDOKSET TAIDETEOLLISUUDEN YHTENÄ OSANA.

Kutomalla saadaan sileä pinta; kutousten koristelu on siis pintakoristelua. Mutta on silti toisia esteettisiä näkökohtia, mitkä tässä ovat huomioonotettavia. Kutouksella on tehtävänäan pukea, peittää, suojella, mutta ei aina niin, että kangas pingotetaan tiukalle; se monasti pannaan tarkotuksella poimuihin. Tämän kautta syntyy varjoja ja valoja, siis plastillinen elementti, joskin sellainen, mikä ei ole kiinteä. Valot ja varjot vaikuttavat väreihin, ja poimun plastillinen liikkuminen asettaa määrättyjä rajoja kuviotekniikan vapaudelle. Myöskin raaka-aineen laatu ei ole esteettistä merkitystä vailla. Eri aineet, mitä kutomisissa käytetään, suhteutuvat eri lailla valoon: muutamat kiiltävät suuresti, toiset vähän, ja tämän erilaisuuden tulee teknillisesti käsitellessä saada sopivan taiteellisen ilmaisuuden.

Esteettiseltä kannalta katsoen on siis kutouksista puhuessa kolme kohtaa otettava huomioon: raaka-aineen laatu, poimuttaminen ja kuvioittaminen.

Raaka-aineet, joita nykyään etusijassa käytetään ja joita myöskin aikasemmin ainakin osittain käytettiin, ovat pumpuli, pellava, villa ja silkki. Valovoimaansa nähden suhtautuvat ne ylläluetellussa järjestyksessä. Pumpulilla on itessään pienin kiilto — missä sellaista on, on se keinotekoista — silkillä suurin; näiden välillä ovat pellava ja villa. Erityisten teknillis-mekaanisten käsittelyiden kautta voidaan kunkin näiden kiiltoa enentää tai vähentää.

Kähärä pumpulisuortuva ei heijasta valoa. Jos pumpulikangas tahdotaan saada loistamaan, niin on pintaa erityisesti käsiteltävä; näin on tehty esim. kalikoon, karttuunien y. m. suhteen. Valaistulla palttinalalla on sinänsä hieno, lempeä

kiilto. Damasti-kutouksissa enennetään tätä siten, että säikeet, jonkun määrätyn matkan päässä ovat kiertämättä toistensa vieressä, ja näin syntyvät kiiltävät osat saavat ornamentimerkityksen. Riippuen silmän suhteesta niihin, loistavat ne, tai jäävät himmeiksi. Vain tällä tavoin voi damastikuvio valkoisena valkealla tehdä toivotun vaikutuksen.

Villalla enemmän tai vähemmän lihavana on luonnollinen, mutta kumminkin aina hyvin lempeä kiilto. Tekniikan keinoilla voidaan monella tavalla ja monessa eri asteessa käyttää tätä hyväkseen. Tavallisissa hienoissa villakutouksissa on kiilto erittäin lempeä, pehmeä ja miellyttävä; se ei mitenkään pistä silmiin; ryijykutouksen leikatut, mutta pitkät pystyssä seisovat säikeet imevät valon kokonaan, niin että pinta kokonaan tulee kiillottomaksi ja tummaksi. Toisin käsiteltäessä voi villa saada silkkiä muistutavan kiillon.

Silkki on etusijassa kiiltävää raaka-ainetta; tästä riippuu sen omituisuus. Sillä on tämä kiilto jo säikeenä ja se säilyy myöskin yksinkertaisimmissa kutouksissa, sekä voi eri asteissa kohota aina atlassiin (silkkisarssiin), kiiltävimpään kaikista kankaista. Atlassi-kutouksessa ovat säikeet pitkät matkat kiertämättä toistensa vieressä, niin että koko pinta näyttää yhdeltä ainoalta metallipinnalta. Ne eivät hajota, eivätkä jaa tämän takia valoa, vaan pinta heijastaa sen kokonansa. Silkkisametti suhtautuu valoon samalla lailla kuin villasametti eli ryijykudos; pystyssä olevat säikeet imevät valon, pinta tulee tämän kautta tummaksi ja kiillottomaksi. Mutta missä samettikangas taittuu, siellä tapaa valo säikeet pituus-suunnassa ja aikaansaa heijastuksia ja kiiltoa. Se on siis vastakohta atlassille. Plyyssissä, missä kude on pitempää kuin sametissa, on osa säikeestä pitkällään kun toiset ovat pystyssä. Tämän kautta syntyy tummempien ja kiiltävien paikkojen vaihtelua ja tästä seikasta riippuu mieltymys tähän muotikankaaseen.

Sama vaikutus vaikka pysyvämpi ja vähemmän tilapäinen saadaan yhdistämällä samettia ja atlassia, tavallisesti siten, että sametti on kuviona ja atlassi pohjana. Voimakas kiilto ja tummin varjo tulevat täten olemaan rinnakkain. Jos tämän lisäksi molemmat pannaan väri- ja värivastakohdiksi siten, että kuvio esim. tulee punaseksi ja pohja oljenkeltaiseksi, niin syntyy suurin mahdollinen taiteellinen vaikutus, mikä pelkäänsä silkillä voidaan aikaan saada. Tämä on näiden korukankaiden oikea muoto joita valmistettiin 14-sataluvulta 16-sataluvulle saakka pääasiassa Venetsiassa, Genuassa ja Alankomailla, tuolla pukuhistorian taiderikkaalla ja komeuttarakastavalla aikakaudella.

Vielä voimakkaampi ja loistavampi vaikutus voidaan tosin aikaansaada yhdistämällä kultaa silkin kanssa, voimakkaampi, kun kulta esiintyy kuviona tahi leveäkenttäisenä pohjana, hienompi taas kun kultasäikeet vaihtelevat silkin kanssa, eivätkä värissänsä jyrkästi siitä eroo, vaan yhdistyvät sen kanssa värikkääksi metalliväriksi, tai pikemmin metallikiiltoiseksi väriksi. Koko pinta kimmeltää ja kiiltelee tällä tavoin kul-

lassa, ja kultakiilteellä on vain punerva, sininen, vihreä, violetti kimmellys, riippuen silkin väristä. Tällä tavoin indiaanit aikaansaivat yhtä rikkakuvioiset kuin mallikelpoiset kultakudos-kankaansa. — Rikkaat kuvioihin ja vaikutukseen nähden, mallikelpoiset verratessa niitä meidän kankeisiin kultakutouksiimme. Nuo renessanssin italialaiset käyttävät ihmiskuvioilla koristetuissa kudoksissaan kultalankaa toisella tavalla. Heillä oli kultakuteet milloin tiiviimmästi milloin harvemmasti; missä kultasäikeet olivat tiiviimmässä ja kiilto luonnollisesti suurempi, vaikuttivat ne valopaikkoina, missä taas ne olivat valopaikoissa, ne ikäänkuin hävisivät varjoon.

Erilainen valon taittumiskyky vaikuttaa myöskin värisuhteeseen. Mutta värin laatu riippuu sitäpaitsi itse raaka-aineesta. Pumpulin lämmän kermanvärinen sävy yhdistyy helposti ja sopusointuisasti muihin, mutta kun se itse on keveätä lajia, sopeutuu se paremmin keveiden ja miellyttävien värisävyjen kuin raskaiden, tummien kanssa. Palttinalla, pellavakutouksella on kylmän valkonen kiille ja vaatii tämän takia kylmiä värejä; parhaiten sopiikin tämän kanssa sininen; punanen soveltuu jyrkän vastakohtansa kautta. Mutta on vielä toinen seikka, joka rajoittaa värin käyttöä liinakudoksissa. Nämät kankaat ovat yleensä tarkotetut usein pestäviksi ja tämän takia voi vaan kysymykseen tulla värit, jotka sietävät pesua; sellaisia ovat etupäässä sininen ja punanen. Viimeisiin aikoihin saakka on vallinnut se ennakkoluulo, että liinakankaan pitäisi yleensä olla vain valkoista ilman mitään värikoristeluja. Tämä luulo, joka ennen 1700 lukua oli aivan tuntematon, on luonnon ja siltä puuttuu kaikki järkevät syyt. Onneksi on tuo luulo toki hävinnyt.

Vastakohtana pellavaiselle on villanen taipuisin kaikista. Niikuin jo pelkäänsä fyysillisesti ymmärtäin yhdistämme tähän käsitteet »pehmeä» ja »lämmän», niin näyttää myöskin lempeät, murretut ja lämpöset värisävyt erityisesti olevan omiaan tälle aineelle. Mutta villa on kaikkialta maailmassa saatavaa ainetta, jonka täytyy mukautua kaikkien ilmasto- ja vaatimusten, joka säädyn, joka tarkotuksen mukaan. Se sopii mille värille tahansa, mutta pidettäköön se vaaleampana tai tummempkana, niin aina on jonkinlainen pehmyt kiille pinnassa.

Toisin on silkin laita, joka aina säilyttää kiilto ja loiste, ylellisyys ja rikkausluonteensa. Olkoonpa se sitten hienona ja ohuena pukime-namme, taikka raskaana ja lujana koristuskankaana juhlallisissa huoneissa. Tämän takia rikkaat, täyteläiset ja voimakkaat värit useimmiten ja parhaiten ilmaisevat sen ominaisuuden. Tämän kautta ei kumminkaan ole poissuljettuina hienommat, vaaleammat värit, sellaiset kuin ruusunpunanen, vaaleansininen, jotka toiselta puolen sopeutuvat sen eleganssiin.

Niinkuin kaikilla näillä neljällä lajilla on taipumuksensa määrättyihin väreihin, niin on kullakin omiensa poimuilemisensä, seikka, minkä usein taide, samaten kuin taidehistoria ja esteetiikkakin unohtavat. Taiteilijoilla on — tai heillä oli aivan realistiseen aikakauteemme saakka

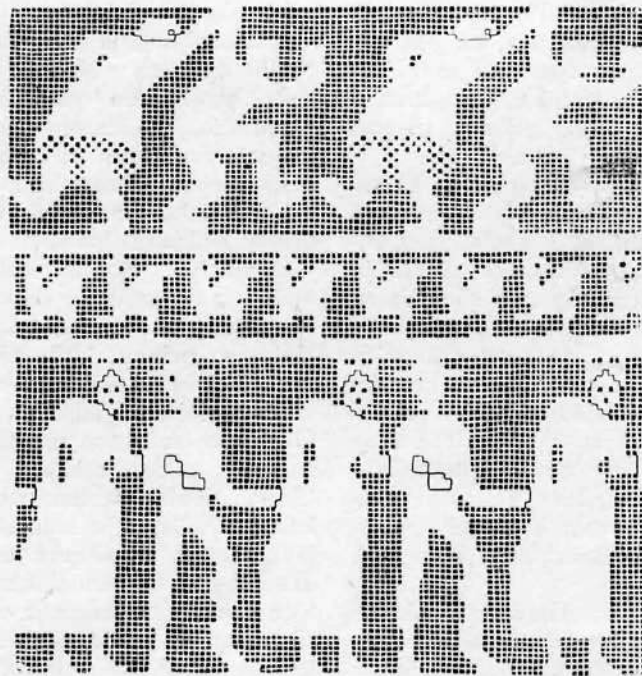
— jonkinlainen ideaalipoimutus, »kaunis poimuilu», mitä voitiin kaikissa käyttää, ja ne taideoppineet, jotka eivät voineet olla näkemättä erilaisissa taideteoksissa vaadittavaa erilaista poimujen käsittelyä, hakivat perustusta tälle huomioon vaihtuvasta ajanmausta tahi taiteellisesta mielikuvittelusta. Mutta ensimmäinen ja viimeinen syy on kankaanlaji, kutouksen oimittuinen luonne.

Jos irtaudutaan erikoisista taidekäsityksistä eikä panna, kuten nykyajan koristelijoilla on tapa, kankaille mitään pakkoa, niin muodostaa pumpulikangas keveitä, ohuita, pieniä, voitaisiimpaa sanoa luontettomia poimuja. Liinakangas, joka tosin on ohutta, mutta jolla kumminkin on jonkun verran painoa ja kankeutta, taittuu jyrkkiin tahi asettuu suoriin ja tiheisiin poimuihin. Villakankaassa taas poimut kulkevat pehmeinä, miellyttävinä, aaltomaisen pyöreinä. Villakangas se onkin antanut taiteilijoille aiheen »ideaalipoimuun». Silkki taittuu pieniin särmikkäihin, teräväkulmaisiiin poimuihin ja vinoihin, kiiltäviin pintoihin; mitä ohuempaa se on, sen ryppyisemmäksi se tulee. Sellainen on yleinen luonne, mikä tosin vaihtelee kutouksen laadun ja kankaiden painon ja paksuuden mukaan. Niin on paksulla villakankaalla leveä, pyöreä, suuri-piirteinen poimuilu, ja raskas brokaadi näyttää syviä, murrettuja poimuja, mutta luonne on kumminkin sama, vaikkakin siirrettynä pienestä suureen.

Taide on kaikkina aikoina kiinnipitänyt näistä poimuilun luonnollisista eroista. Ohuista, mitättömistä poimuista egyptiläisissä ihmisku-

vioissa voidaan helposti tuntea puuvillakangas. Antiikin verhoon puetuissa ihmiskuvissa, esim. Minerva Giustiani'ssa, voidaan päällispuvun leveämmistä, pyörityistä poimuista selvästi erottaa villakangas ja alusvaatteen hienommista poimuista liinakangas; todellakin käytettiin näitä kankaita himationiin ja chitoniin. Samaten tunnetaan silkkikankaat bysanttilaisten ihmiskuvien pukupoimuista, ja niiden kärjikkäissä, suorissa, jäykästi vedetyissä muodoissa huomataan raskaiden kultakaistakkeiden vaikutus. Keskiajan veistotaide näyttää taas pyöreitä, sulavia, pehmeitä poimuja, jotka ovat kuvaavia villakankaalle, sen ajan pukimien pääasialliselle pukuaineelle. Alankomaalais-burgundilaisten loistopukujen syvissä, särmikkäissä poimuissa ilmenevät raskaat silkkikankaat, brokaadit, kun taas Dürer, jolla ei ollut varoja näin kalliiden kankaiden hankkimiseen, pukee enkelinsä ja pyhimyksensä ohueen, pienipoimulliseen, helposti rypistyvään silkkiin, jommoista hänen kannatti hankkia.

Taiteilijan silmä ja käsi tottui sen kankaan vaikutuksesta, mitä hänen aikansa ja hänen ympäristössään käytettiin, johonkin määrättyyn poimulajiin, ja tästä syntyi maneri, tapa, tyyli, jonka nojalla jossain määrin voidaan arvostella taideteosten ikää ja alkuperää, mutta se ei ole mikään yleinen tyyli, vaan silkkityyli, villatyyli j. n. e. Ero on nykyisessäkin taiteessa tehtävien näiden välillä.

Ristipistompeluksia.

Nämä ompelukset tehdään heleävärisillä villalangoilla veralle tai pellavalle; ylimmät kuviot lämpöisellä harmaalla ja punaisella tummansiniselle pohjalle; kananpojat keltaisella punaiselle; morsiuspari valkoisella ja sinisellä tummanvihreälle pohjalle.

NEUVO- JA UUTISOSASTO.

— Marmorilevyjen kiinnittäminen. Yöpöytien ja muiden huonekalujen irroitettuja marmorilevyjä uudelleen lujaan kiinnitettäessä on »Verstatt» lehden mukaan edullista käyttää hyvän puuseppäliiman ja kipsin sekoitusta, joka on osoitautunut sangen lujaksi ja kestäväksi. Liima annetaan jonkun aikaa seistä kylmässä vedessä, jonka jälkeen se kieuhutetaan. Kun se on kokonaan liennut, kaadetaan siihen veteen sekoitettu ohut kipsitahdas ja sekoitetaan voimakkaasti. Tällä sekoituksella sivellään marmorilevyn takasivu ja levy painetaan kiinni kysymyksessä olevaan esineeseen. Sivelyn pitää tapahtua nopeaan, sillä kipsi voi helposti kovettua. Marmorilevyille on vielä asetettava painoa ja annettava sen seisoa rauhassa noin kaksi päivää.

— Huonekalujen pölyyttämisen voi tarpeen vaatiessa toimittaa sisälläkin, ilman että tomu pölyää ympäriinsä. Sitä varten kastetaan puhdas vaate hyvin kuumaan veteen, väännetään se sen jälkeen aivan kuivaksi ja levitetään pölyyttävälle esineelle, jota sitten »piiskataan» aina vaan vaatteen kohdalta. Vaatetta on tuostakin viirautettava kuumassa vedessä, joka ei kuitenkaan kostuta huonekaluja. Irroitunut pöly tunkeutuu kosteaan vaatteeseen, minkä seikan pian huomaa vedestä, jossa vaatetta kostutetaan.

Suomen Käsityön Ystävät ovat julistaneet palkintokilpailun seuraavia piirustuksia varten:

1) *Lattiarivijy*, 200 × 140 cm., skaala 1:5 (kaksi palkintoa à 50 ja 40 mk);

2) *Sänkymatto* ryijykudontaa, skaala 1:3 (kaksi palkintoa à 30—20 mk);

3) *Akkunaverhot* liinakankaalle ommeltavat, skaala 1:5, (kaksi palkintoa à 30—25 mk).

Piirustukset ovat jätettävät viimeistään ensi syyskuun 20 p. yhdistyksen myymälään, Unioninkadun 23:ssa.

Palkitut mallit jäävät yhdistyksen omiksi ja ostaa yhdistys myöskin palkitsemattomia, hyviä piirustuksia.

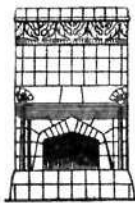

SUOMEN VÄRIJÄ VERNISSATEHTAAN OSAKEYHTIÖ
HELSINKI E-ESPLANAADIN KATU 8
VIIPURI KATARIIINAN KATU 4
TURKU ISO HAMEEN KATU 32
VÄREJÄ ja VERNISSOJA
 KAIKKIA LAJIA
EDULLISIN OSTO-PAIKKA JÄLLEEN MYYJILLE

Wilh. Andsténin

Tehdas ===
Osakeyhtiö

Perustettu 1842

Tehdas on yhä edelleen jo ennestäänkin suurenmoiseen, erilaisia malleja olevien kakluuniensa näyttelyyn lisännyt joukon komeita ja uusi-aikaisempia malleja, jotka ovat valmistetut useiden maamme etevimpien taiteilijain ja arkkitehtien piirustusten mukaan. Rakentava yleisö alkoon sentähden jättäkö käymättä näyttelyhuoneistoissamme tehtaalla. Raitiotievaunut seisautuvat portille. Tilaukset suoritetaan heti. Hinnat kohtuulliset. Kustannusarvioita pyydetessä.

Wilh. Andsténin
 Tehdas Osakeyhtiö

K. H. RENLUND,

HELSINKI.

Myy summittain ja vähittäin suuresta hyvin järjestetystä varastosta kaikkia rautatavara-alaan kuuluvia kappaleita, kuten

Rakennustakomuksia, valutavaroita, nauvoja, kankirautaa, terästä, rautalevyä kaikenlaatuista, sementtiä, tulenkestäviä tiiliä, tulenk. savea, tappuroita, täpettä, lastuvillaa, rakennuspalkkeja. Käytettyjä rata-kiskoja. Maalarivärejä, vernissoja ja öljyjä y. m. tunnettuihin halpuihin hintoihin vuoden loppuun.

Arabian Tehdas

suorittaa Pariisin maailmannäyttelyssä v. 1900 Kulta-
 - - mitalilla palkittuja - -

Kaakeli ja Takkaunnia.

Suuri valikoima mallia löytyy varastossa ja uusia tehdään tilausten ja herrojen Arkkitehtien piirustusten mukaan.

Emil Lesch

Rauta- ja Rakennus-
 aineidenkauppa.

Perust. v. 1890. Helsinki.

Myy hyvinlajittelusta varastosta kaikenlaatuisia

Rautatavaroita, - -
 Rakennustarpeita,
 Talouskapineita, -
 Työkaluja, - - - -
 Linoleumimattoja,
 y. m. halvimmalla. -

• Axel Holmström •

Puhelimit 1267 — 2924

Myy huokeimmalla:

• Höyryhiiliä • Pajahiiliä • Valinkoksia •

Torvia, Torvenosia,

Pumppuja, hanoja y. m. varastossa. - Vesi-, lämpö- ja viemärijohtoja

Helsingissä ja maaseudulla toimittaa

A. B. Vesijohtoliike O. Y.

Vuorimiehenk. 29 — Helsinki. — Telefooni 33 18

Kattohuopaa & Tervaa Kattojenpeittämistä

(takauksella)
ja

Asfaltteeraustöitä

toimitetaan
huolellisesti

Sörnäinen
Rantatie 2.

Helsingin
Asfaltti-Osakeyhtiö.

Pääasiamisto: Stern Sementille.

Telefonit:
Konttori 10 86.
Johtaja 45 55.

Asfaltteeraus- töitä.

Erikoisala:

Pato & Siltarakennukset.

Koneella puristettuja sementtisiä lokaviemäripul-
kia. -- Lapediiti-permantoja & Lilomiitti-laattoja
seiniä ja permantoja varten.

AKKUNALASIA

HUOM! Akkunalasia hanki-
taan ja puitteisiin kiinnitetään
halvimmalla

Ferd. Björklund

Aleksanterink. 15 - Puh. 158.

Konttoritarpeta

Kirjepaperia &

Kirjekuoria - - -

suuri valikoima

Dahlbergin Paperikaupassa.

Aleksanterink. 15 &
P. Esplanadink. 23

Gust. Arvidsson'in

Kivipaino-
Atelierin

Helsinki.

Helsinki.

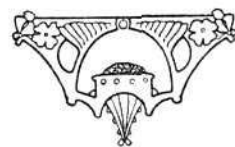

Taiteilijaseuran leikki-
kalukilpailu. Edistääkseen
taiteellista leikkikaluteollisuutta pa-
ni taiteilijaseura viime keväänä
toimeen palkintokilpailun yksin-
kertaisten ja halpojen, mutta sa-
malla taiteellisten puuleikkikalujen,
joiden kokoonpanossa sai
käyttää metalliakin, mallien val-
mistamisessa. Kilpailuun lähe-
tettiinkin varsin suuri joukko esi-
neitä eri tahoilta maata, vaikka
useimmat niistä eivät täyttäneet
vaatimuksia. Palkintolautakunta
ei sentähden katsonut voivansa
lainkaan jakaa ensimmäistä palkin-
toa (alkujaan oli aiottu jaetta-
viksi yksi 50, yksi 30 ja yksi
20 mk:n palkinto. Toinen palkin-
to annettiin puusta tehdystä
tikasta, joka yksinkertaisella me-
kanismilla pannaan liikkeeseen ja
joka oli maalattu varsin luonnol-
liseksi. Kolmas palkinto anneti-
in hiihtäjistä ynnä siihen kuu-
luvasta spiraalimuotoisesta suk-
mäestä, jota nuket voivat laskea.
Lelu ei tosin ollut erittäin hy-
vin tehty, mutta aate tuntui an-
saitsevan palkinnon. Ylimääräinen
palkinto annettiin huoneka-
lustosta.

Toisen palkinnon sai Paavo Hak-
karainen Juankoskelta, kolman-
nen lämmittäjä O. V. Uhrman
Tampereelta ja ylimääräisen palkin-
non Antton Tapola Orimatti-
lasta.

Palkintolautakuntaan kuuluivat
nti H. Römmberg, rva V. Brofelt se-
kä hrat A. Edelfelt, A. Gallén
ja J. Reuter.

Suomalaiselle taideteol-
lisuudelle tarjotaan — eräästä
Rusj-lehdessä olleesta uutisesta
päättäen — piakkoin tilaisuus esi-
siintyä eräässä venäläisessä taide-
teollisuustöiden näyttelyssä, joka
tulee olemaan ensimmäinen laatu-
aan Venäjällä. Komitea, joka
on asetettu sen toimeenpanoa
järjestämään, on nimittäin kutsu-
nut siihen osaa ottamaan myös-
kin ulkomaalaisia taideteollisuus-
kouluja, varsinkin Tanskan ja Ruot-
sin sekä myös Helsingin. Kuit-
tenkin sallitaan asettaa näytteille
ainoastaan esineitä, joiden piirus-
tukset osottavat omintakeisuutta
ja yksilöllisyyttä.

Häkli Lallukka ja Kumpp.

Tukkukauppa Wiipurissa

suositaa muitten tavarainsa ohella
todellisesti
hyvää

Teetä,

jota on saatavana kaikissa hyvin
varustetuissa kauppapuodeissa.

Jokainen käärye on varustettu vieressä olevalla leimalla
ja tavaramerkillä sekä sisältää tutkimustodistuksen. . .

Huomautamme, että meidän teekääryeemme
ovat täysipainoisia

INSINÖÖRITOIMISTO HELSINGISSÄ

OMIST. L. KROHN & B. ROSENIUS

UNIONINKATU 28. SÄHKÖ-OSOTE: INSINÖÖRITOIMISTO. TELEFOONI 4278

KONEITA PUUHIOMOJA, SAHALAITOKSIA, SÄHKOLAITOKSIA
Y. M. VARTEN. TURBIINEJA, HÖYRYKONEITA, TERÄSKAA-
PELEITA & KÖYSIÄ, VIITTOJA, OIKEITA METTLACHIN LAT-
TIALAATTOJA Y. M. . KLOORIKALKKIA